లూయిస్ పీటర్ సురిన్

వర్సెస్

జార్ఖండ్ రాష్ట్రం

(క్రిమినల్ అప్పీల్ నెం.498/2006)

జూలై 27, 2010

[హర్జిత్ సింగ్ బెడి మరియు సి.కె.ప్రసాద్, న్యాయమూర్తులు]

క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్, 1973:

సెక్షన్ 482 – పదవీ విరమణ చేసిన ప్రభుత్వోద్యోగిపై క్రిమినల్ చర్యలను రద్దు చేయాలని పిటిషన్ – అవినీతి నిరోధక చట్టం, శిక్షాస్మృతి నిబంధనల కింద శిక్షార్హమైన నేరాలకు పాల్పడ్డారని ఆరోపిస్తూ 1984లో **ఎఫ్.ఐ.ఆర్.** నమోదైంది – 2001 నవంబరులో ఛార్జ్ షీట్ సమర్పించబడింది – 2001 డిసెంబరులో ప్రత్యేక న్యాయమూర్తిచే పరిగణించబడింది – 17 సంవత్సరాల ఆలస్యం కారణంగా సవాలు చేయబడింది – పిటిషన్ను తిరస్కరించిన హైకోర్టు: ప్రభుత్వోద్యోగి 1997లో పదవీ విరమణ పొందాడు మరియు 1984 ఏప్రిల్‌లో నమోదైన **ఎఫ్.ఐ.ఆర్.** నుండి తలెత్తిన విషయంలో ప్రత్యేక న్యాయమూర్తి నాలుగు సంవత్సరాల తర్వాత విచారణను స్వీకరించారు, అయినప్పటికీ అనుమతి కోసం చేసిన అభ్యర్థనను రాష్ట్ర ప్రభుత్వం రెండు పర్యాయాలు తిరస్కరించింది – విచిత్రమైన వాస్తవాలను దృష్టిలో ఉంచుకుని, విచారణలను ప్రారంభించడం సమర్థనీయం కాదు – హైకోర్టు ఆదేశాలను పక్కన పెట్టారు – విచారణలు రద్దు చేయబడ్డాయి – భారత రాజ్యాంగం, 1950 – ఆర్టికల్ 136.

మహేంద్ర లాల్ దువా వర్సెస్ బీహార్ రాష్ట్రం & ఇతరులు (2001) అనుబంధ ప్రోసీడింగ్స్ (4) ఎస్.సి.ఆర్. 157 = (2002) 1 ఎస్.సి.సి. 149; మరియు రామానంద్ చౌదరి వర్సెస్ బీహార్ రాష్ట్రం & ఇతరులు (2002) 1 ఎస్.సి.సి. 153, పై ఆధారపడ్డారు.

కేసు చట్టం సూచన:

(2001) అనుబంధ ప్రోసీడింగ్స్ (4) ఎస్.సి.ఆర్. 157	ఆధారపడ్డారు	పేరా 4
(2002) 1 ఎస్.సి.సి. 153	ఆధారపడ్డారు	పేరా 4

క్రిమినల్ అప్పీల్ అధికార పరిధి: క్రిమినల్ అప్పీల్ నెం.498/2006.

క్రిమినల్.ఎమ్.పి.నెం.1120/2003లో రాంచీలోని జార్ఖండ్ హైకోర్టు యొక్క 23.11.2004 నాటి తీర్పు & ఉత్తర్వు నుండి.

అప్పీలుదారు తరపున వికాస్ సింగ్, యూనస్ మాలిక్, రవి కిషోర్, సమీర్ మాలిక్, అమృత నారాయణ్, శివలక్ష్మి ఉదితా సింగ్, ప్రశాంత్ చౌదరి.

ప్రతివాది తరపున గోపాల్ ప్రసాద్.

కోర్టు ఉత్తర్వు జారీ చేయబడింది.

ఉత్తర్వు

ఈ అప్పీల్ కింది వాస్తవాల నుండి ఉద్భవిస్తుంది:

8 జూలై, 1983న డిప్యూటి కమీషనర్, పాలము ద్వారా జిల్లాలో కొన్ని డ్రిల్లింగ్ పనులు చేయడం కోసం శ్రీ శ్రీ భారత్ డ్రిల్లింగ్‌తో ఒప్పందం జరిగింది. అప్పీలుదారు అప్పుడు జిల్లా గ్రామీణాభివృద్ధి సంస్థ, పాలము, మేనేజింగ్ డైరెక్టర్‌గా నియమించబడ్డాడు మరియు అతని ప్రకటన ప్రకారం శ్రీ శ్రీ భారత్ డ్రిల్లింగ్‌కు కాంట్రాక్టును ఇవ్వడంలో ఎటువంటి పాత్ర పోషించలేదు. జూలై 16, 1983 నాటి ఉత్తర్వు ద్వారా అప్పీలుదారు మేనేజింగ్ డైరెక్టర్ పదవి నుండి బదిలీ చేయబడ్డాడు మరియు అతను అదే తేదీ నుండి మరొక అధికారికి బాధ్యతలు అప్పగించాడు.

8 జూలై 1983న శ్రీ శ్రీ భారత్ డ్రిల్లింగ్‌తో ఒప్పందంపై సంతకం చేసిన డిప్యూటీ కమిషనర్‌పై మరియుపరిశీలన కోసం శ్రీ శ్రీ భారత్ డ్రిల్లింగ్ కు కాంట్రాక్టును అప్పగించడంలో డిప్యూటీ కమిషనర్ మరియు అప్పీలుదారు కుట్ర పన్నారని ఆరోపిస్తూ జిల్లా గ్రామీణాభివృద్ధి సంస్థపై అవినీతి నిరోధక చట్టం మరియు భారతీయ శిక్షాస్మృతి కింద ఏప్రిల్ 14, 1984న మొదటి సమాచార నివేదిక నమోదు చేయబడింది. అప్పీలుదారుని ప్రాసిక్యూట్ చేయడానికి అనుమతి కోసం దర్యాప్తు సంస్థలు బీహార్ రాష్ట్రాన్ని ఆశ్రయించాయి, అయితే నిందితులలో ఎవరిపైనా ప్రాథమికంగా కేసు నమోదు కాలేదని 1990 ఫిబ్రవరి 2న గవర్నర్ తిరస్కరించారు. ఫిబ్రవరి 2, 1990 నాటి ఉత్తర్వును సమీక్షించాలని మళ్ళీ అభ్యర్థించబడింది, అది కూడా అదే కారణంతో జూలై 28, 1992 నాటి ఉత్తర్వు ద్వారా తిరస్కరించబడింది, అప్పీలుదారుడు డిసెంబర్ 1, 1997న సేవ నుండి పదవీ విరమణ చేశారు.

1999 జూన్ 16న శ్రీ శ్రీ భారత్ డ్రిల్లింగ్ మరియు బీహార్ ప్రభుత్వానికి మధ్య వివాదం అప్పటి సూపరింటెండెంట్ ఇంజనీర్ కు మధ్యవర్తిత్వానికి పంపబడింది, అతను శ్రీ శ్రీ భారత్ డ్రిల్లింగ్ కు అనుకూలంగా తీర్పు ఇచ్చాడు, తద్వారా సమస్యను దానికి అనుకూలంగా పరిష్కరించాడు. స్పష్టంగా ఏమి జరిగిందో చూసి, అప్పీలుదారు ఇంతలో పదవీ విరమణ చేసాడు మరియు ప్రాసిక్యూషన్కు అనుమతి అవసరం లేదనే వాస్తవాన్ని సద్వినియోగం చేసుకుని, నవంబర్ 9, 2001న మంజూరు చేసిన ఛార్జ్ షీట్ను సమర్పించారు. ఆ తరువాత డిసెంబర్ 13, 2001న రాంచీ ప్రత్యేక న్యాయమూర్తి ఈ విషయాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకున్నారు. ప్రత్యేక న్యాయమూర్తి ఆదేశాన్ని హైకోర్టు ముందు సవాలు చేయగా, నవంబర్ 23, 2004 నాటి దాని ఉత్తర్వు ద్వారా సవాలు తిరస్కరించబడింది. పైన పేర్కొన్న పరిస్థితులలో ఈ అప్పీల్లో ఈ విషయం మా ముందు ఉంది.

అప్పీలుదారుడి తరఫు సీనియర్ న్యాయవాది శ్రీ వికాస్ సింగ్ ఈ రోజు మా ముందు ప్రధానంగా ఒక పిటిషన్ను లేవనెత్తారు. **ఎఫ్.ఐ.ఆర్.** దాఖలు చేసిన పదిహేడున్నర సంవత్సరాల తరువాత మరియు అప్పీలుదారుడు సేవ నుండి పదవీ విరమణ చేసిన సుమారు నాలుగు సంవత్సరాల తరువాత ప్రత్యేక న్యాయమూర్తి ఈ కేసును పరిగణనలోకి తీసుకున్నారని, (2002) 1 ఎస్.సి.సి. 149 (మహేంద్ర లాల్ దువా వర్సెస్ బీహార్ రాష్ట్రం & ఇతరులు) మరియు (2002) 1 ఎస్.సి.సి. 153 (రామానంద్ చౌదరి వర్సెస్ బీహార్ రాష్ట్రం & ఇతరులు) లో నివేదించిన ఈ కోర్టు తీర్పుల వెలుగులో ఇది అనుమతించబడదని మరియు విచారణలు ఆలస్యం మరియు పాతవి అని కొట్టివేయబడతాయని ఆయన ఎత్తి చూపారు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం రెండు పర్యాయాలు అనుమతిని తిరస్కరించిన తర్వాత, ప్రాథమికంగా ఎలాంటి కేసు లేదని, అప్పీలుదారు ఈ మధ్య కాలంలో పదవీ విరమణ చేయడం తప్ప పరిస్థితుల్లో ఎలాంటి మార్పు రాలేదని, ఇంత సుదీర్ఘ ఆలస్యం తర్వాత చర్య తీసుకోవడం సమర్థించలేని అంశం అని ఆయన నొక్కి చెప్పారు.

అయితే జార్ఖండ్ రాష్ట్రానికి చెందిన విద్వాంసుడైన న్యాయవాది ప్రత్యేక న్యాయమూర్తి మరియు హైకోర్టు ఆదేశాలకు మద్దతు ఇచ్చారు మరియు రెండు సందర్భాల్లో అనుమతిని తిరస్కరించినప్పుడు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఈ విషయాన్ని సరైన దృక్పథంలో పరిగణించలేదని ఎత్తి చూపారు.

శ్రీ వికాస్ సింగ్ ఉదహరించిన తీర్పుల నుండి అవి ప్రస్తుతంతో సమానమైన వాస్తవాలపై ముందుకు సాగుతున్నాయని మనం చూస్తాము. ఈ రెండు కేసుల్లోనూ సంబంధిత అధికారులు రాష్ట్ర ప్రభుత్వంలో పనిచేస్తున్నప్పుడు పదమూడు సంవత్సరాల ఆలస్యం తర్వాత అనుమతి మంజూరు చేయబడింది. అప్పీలుదారుడు 1997వ సంవత్సరంలో పదవీ విరమణ చేశారని, మంజూరు కోసం

చేసిన అభ్యర్థనను రెండు సందర్భాల్లో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తిరస్కరించినప్పటికీ, 1984వ సంవత్సరం ఏప్రిల్లో నమోదైన **ఎఫ్.ఐ.ఆర్.** వల్ల తలెత్తిన విషయంలో నాలుగు సంవత్సరాల తరువాత ప్రత్యేక న్యాయమూర్తి ఈ విషయాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకున్నారని మేము మా ముందు ఉన్న విషయంలో కనుగొన్నాము. ఈ విచిత్రమైన వాస్తవాలను దృష్టిలో ఉంచుకుని, అప్పీలుదారుపై చర్యలను ప్రారంభించడం సమర్థనీయం కాదని మేము అభిప్రాయపడుతున్నాము.

అయితే, ఈ తీర్పును ఒక ఉద్యోగి ఇంతలో పదవీ విరమణ చేసిన సందర్భంలో అనుమతి అవసరమని అర్థం చేసుకోవద్దని మేము స్పష్టం చేయవచ్చు.

తదనుగుణంగా మేము ఈ అప్పీల్ను అనుమతిస్తాము, వివాదాస్పద ఉత్తర్వులను పక్కనపెట్టి, అప్పీలుదారుపై చర్యలను రద్దు చేస్తాము.

ఆర్.పి. అప్పీల్ అనుమతించబడింది.